

Merket krigen minst – klager aller mest

108346

HA 5/4-95

HAMAR: En landsomfattende undersøkelse om hvordan nordmenn opplevde andre verdenskrig, gir følgende bilde av folk i Hedmark: Hedmarkingene hadde forholdsvis mye mat og merket krigen minst – men hedmarkingene var samtidig minst fornøyd med både forsyning og fordelingen av godene.

HA: FRANK BRANDSÅS

Undersøkelsen heter «Hva hendte i vår kommune under okkupasjonen?». Studieforbundet Folkeuniversitetet gjennomførte undersøkelsen med støtte fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Skoleungdom over hele landet intervjuet til sammen 12.221 personer over 65 år. Alle som hadde opplevd krigen ble stilt 90 spørsmål. I Hedmark ble 706 personer intervjuet.

Det store antallet spurte er en av undersøkelsens sterke sider, men undersøkelsen må også ses på i lys av å være utført av skoleelever uten spesialopplæring i galluparbeid. Spørreobjektene er heller ikke så kalt «representativt utvalg», men folk som elevene selv fikk velge ut.

HADDE MEST

Ifølge undersøkelsen følte 82 prosent av innbyggerne i Hedmark

at de hadde nok mat til at det ikke gikk ut over helsa. Dette er tre prosent over landsgjennomsnittet. Ikke uventet er hedmarkingene helt i topp når det gjelder egen form for matauke: 89 prosent svarer at de holdt husdyr og/eller dyrket matvekster. Tallet for landsbasis er 78 prosent. I Oppland – som stort sett er helt sammenlignbart med Hedmark både i krigssituasjonen og i nåtid – sa 88 prosent at de drev egen matauke.

MEST MISNØYE

På spørsmålet om man synes myndighetene sørget for en rimelig forsyning av de varer det var knapphet på, svarer 31 prosent av hedmarkingene ja. Tallet for Oppland er 37 prosent – to prosent over landsgjennomsnittet. Kun i Oslo var det færre enn i Hedmark som syntes forsyningen var rimelig.

Et annet spørsmål lød slik: «Det var lite kjøtt å få. Syntes du kjøtt-

varene ble rettferdig fordelt?». Her svarer bare 22 prosent av hedmarkingene ja. I Oppland og landet sett under ett, var 29 prosent fornøyd med fordelingen av kjøttvarene. Ingen fylker viser til like stor misnøye som Hedmark.

MERKET MINST

Skal man tro svarene på spørsmålene om hvor mye føling folk flest fikk med krigen, så kommer Hedmark som ventet veldig godt ut. Det var for eksempel bare halvparten så mange hedmarkinger (15 prosent), som fikk svenskesuppe og/eller danskepakker på skolen som det var på landsbasis (29 prosent). Ifølge undersøkelsen var Hedmark det fylket hvor flest barn fikk normal skolegang under okkupasjonen. 75 prosent av de spurte i Hedmark sa de fikk vanlig skolegang. I Oppland var tallet fem prosent lavere. Ifølge undersøkelsen fikk to av tre barn på landsbasis normal skolegang.